

tezkire

Düşünce - Siyaset - Sosyal Bilim

Sayı 73

Şiddet Solun Afyonu

tezkire

tezkire

Düşünce - Siyaset - Sosyal Bilim

ISSN: 1302-7875

üç aylık, uluslararası, hakemli dergi

Tezkire Yayınları Adına Sahibi
Ömer Arlı

Genel Yayın Yönetmeni
Yunus Badam

Yazı İşleri Müdürü
Yunus Mucan

Editör
Halil Peçe

Yayın Asistanları
Ferhat İmer, Rukiye Altındış

Yayın Kurulu
Yasin Aktay, Mehmet Veysel Karataş,
Aydın Aktay, Necdet Subaşı,
Mahmut Hakkı Akın, Yunus Şahbaz,
Murat Güzel, Faruk Karaarslan,
Ramazan Yelken, Mehmet Ali Aydemir,
Mustafa Kemal Şan, Bekir Cantemir,
Maşallah Nar, Nurettin Kalkan,
Mesut Emre Balcı, Mustafa Başkara

Yönetim Yeri
1071 Usta Plaza - Kızılırmak Mah.
1443. Cad. No:25/A Kat:26 No:169
Çukurambar - Çankaya - Ankara - 06510

Alemdar Mah.
Catalçeşme Sk. No:42/2
Cağaloğlu/İstanbul
(0212) 514 82 93

Baskı
Topaloğlu Matbaa
Sertifika No: 44504
Cilt: Göksu Cilt

Baskı Tarihi: 2021
Yıllık Abonelik Bedeli
Bireysel Abonelik: 100 TL
Kurumsal Abonelik: 200 TL

www.tezkiredergisi.org
tezkiredergisi@gmail.com

*tezkire'*nin temel amacı genel olarak sosyal bilimler, özel olarak siyaset bilimi alanlarından bilim insanlarının düşüncelerini ve araştırmalarını paylaştıkları bir platform olmaktır. Bu çerçevede araştırma, inceleme, eleştiri ve benzeri özgün yazılara yer verilir. Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yayınlanmış yazıların yayım hakları *tezkire'*ye aittir. Yayınlanmak üzere gönderilen çalışmalar öncelikle yayın kurulu tarafından amaç, konu, içerik, sunuş tarzı ve yazım kurallarına uygunluk yönlerinden incelenir. Uygun bulunan yazılar değerlendirilmek üzere bu alanda uzman iki hakeme gönderilir. Görüş ayrılığı söz konusu olursa üçüncü bir hakemin daha görüşüne başvurulur. Hakem raporlarının olumlu olması durumunda yazı, yayım programına alınır.

Hakem raporları gizlidir. Dergiye gönderilecek yazılar A4 boyutlarındaki kâğıda üst, alt, sağ ve sol boşluk 2.5 cm bırakılarak 1.5 satır aralıklı, iki yana dayalı, satır sonu tirelemesiz ve 10 punto Times New Roman yazı karakteri kullanılarak yazılmalıdır. Çalışmanın MS Word ile yazılmış bir kopyasının tezkiredergisi@gmail.com e-posta adresine ekli dosya olarak gönderilmesi editoryal sürecin başlaması için yeterlidir.

Yazar/lar/dan ayrıca tümünün imzasını taşıyan bir telif devir mektubunu yayımcıya posta, faks veya e-posta eklentisi ile göndermeleri beklenir. Eğer çalışma birden çok yazarlı ise makalelerde editoryal yazışmanın kiminle yapılacağı da belirtilmelidir.

Gönderilen çalışmaların aşağıdaki bölümleri içermesi gerekir:

- Türkçe başlık
- Yazarın/yazarların tam adları ve unvanları
- Yazar/yazarlar hakkında bilgi (çalıştıkları kurumlar, adres, telefon, faks ve elektronik posta bilgileri, çalışma ve ilgi alanları, yayınlarından seçmeler)
- Türkçe özet (150-200 kelime arası)
- Anahtar kelimeler (3-5 kelime arası)
- İngilizce özet (150-200 kelime arası)
- İngilizce anahtar kelimeler (3-5 kelime arası)

Bu Sayıda...

Şiddet, insanlık tarihiyle başlayan belki insan varoluşuna yapışık bir olgu. Kabil'in kardeşi Habil'i nihayetinde öldürmeye varan tutumları, ilk şiddet örneklerinden biri olarak ele alınmaktadır. Arka planında kardeşine karşı duyduğu kıskançlık ve tabii bu kıskançlığın sevk ettiği güç isteği vardı. Güç arzusunun, eşit yaratılmış insan oğluna kendi hakkından fazlasına talip olma yolunda işi zorlama, kuralları koyma, değiştirme veya ihlal etme yoluna sevk etmesi de işin tabiatından. Günümüzde teknolojik imkânların genişlemesi, kitlesel imha silahlarının yaygınlaşması ve hatta sosyal medya üzerinden şiddeti özendirici paylaşımların ve şiddet propagandasının kolaylıkla kitlelere yayılabilemesinin eş zamanlı olarak şiddet karşıtı bir ideolojiyi terfi ediyor olması da çağın garabetinden. Zira gelişen teknolojiler şiddet uygulama kapasitelerini de artırmış, geliştirmiş, şiddeti ve onu besleyen bütün motivasyonları azdıran ideolojik söylemlerin medyanın hızı ve kapasitesiyle paralel olarak yayılması ve şiddet duygusunu azdırarak beslemesi söz konusu. Bireyi zor kullanmaya yönlendiren çeşitli nedenler olabilir. Şiddet, fiziksel zorlayıcılığın ötesinde insanın sınırlarını belirleme ve varoluşunun bir parçası olarak da yüzyıllardır tartışılabilen felsefi bir meseledir. Şiddetin psikolojik bir yanı olduğu gibi toplumsal ve siyasal bir boyutu da var. Siyasal eyleme kaynak sağlayan ideolojiler farklı perspektiflerde şiddeti ele almaktadır.

Bu sayıda şiddete ilişkin bütün felsefi tartışmaları ele alan, onun bütün siyasal tavırlar nezdindeki konumunu ele almaya çalışmıyoruz. Şiddeti elbette bu ontolojik içerimleriyle, insan varoluşundan ayrılamayan yanıyla birlikte değil, daha ziyade karşımıza çıkan özel yanıyla ortaya koymaya çalışıyoruz. Solun şiddetle ilişkisi, şiddetin sol yanı boyutuyla. Şiddeti kategorik olarak reddeden, şiddet karşıtı söylem veya ideolojinin ne kadar insan gerçekliğinden uzak kalabildiğini de bildiğimiz için tarihin şehvetli hadımları konumuna talip olmanın bir anlamı yok. Sol düşüncenin veya pratiğinin şiddetle ilişkisi zaman zaman bu konumdan ötesine talip olabiliyor. Devlet veya kapitalizmin şiddetine karşı sergilenen öfke kategorik bir şiddet karşıtlığı gibi sunulurken, sosyalist mücadelenin, devrim stratejilerinin ve iktidar şehvetinin içerdiği şiddetin naifçe göz ardı edilmesi, yok sayılması genel olarak solun şiddetle aşk-ı memnu ilişkisinin özetidir. Oysa sosyalist

mücadele pratiğinin, nihayetinde bir proleterya diktatörlüğünü en iyi ihtimalle tarihsel bir zorunluluk olarak görmesinin devrimi pratikte neleri gerektirdiği ve getirdiği hususunda kimsede bir tereddüt yoktur. Devrimin, sistemsal bir dönüşüme işaret etmenin yanında mutlak anlamda bir şiddet hareketi olduğu aşikar. Tarihi olaylara baktığımız zaman her devrimin, devrim esnasında, öncesinde ve sonrasında kitlesel katliamları beraberinde getirdiği görülmektedir. Fransız İhtilali'nden günümüze değin alttan gelen her halk hareketi ya da elitlerin değişimi vasıtasıyla yaşanan bütün keskin dönüşümler çok kanlı olmuştur. Bolşevik İhtilali ve ardından Sovyetler Birliği'nin kurulmasını beraberinde getiren Ekim Devrimi, devrim sürecinin kansız olamayacağını zihinlere kazıyan, dökülen kanlara bir kutsallık da atfeden, şiddeti değişimin aktörleri için büyük bir memnuniyetle üstlenilmesi gereken bir görev olarak yücelten yanı sıra dikkat çeker. Yalnızca devrim esnasında değil, devrimin "kazanımlarını" koruma adına da çok kan dökülmesi çok kelle kesilmesi gerekecektir. Özellikle Stalin döneminde Sovyetler içinde yaşanan infazlar ve zorunlu göçler dolayısıyla milyonlarca insanın ölümü mahkûm edilmesi, zorunlu göçlere, sürgünlere tabi tutulması, hapislerde işkenceden geçirilmesi, komünizme götürecektir proleterya diktatörlüğünün farzlarından görülmüştür. Sol ilahiyat amaca ulaşabilmek için kan dökmeye attığı bu zorunluluk halinin Kamboçya'da Pol Pot yönetimi altında ölüm tarlalarında tecelli eden bir şedit devrim tanrısını zihinlere kazımıştır. Elbette şiddetin insan varoluşuna içkin yanını çokça aşan, başka türü bir şiddet bu. Dünyayı kendi ütopyası doğrultusunda hizaya sokabilmek için başka türlü varoluş tarzlarına karşı sergilenen düşmanlık, öfke ve hınçla yokedici şiddet elbette hukuku tesis etmek için, bir hukuki yaptırım olarak, nihai anlamda herkes için koruyucu olan şiddetle kıyaslanamaz. Solun şiddetle ilişkisinde, kendinden menkul iyinin bütün insanlara zorla benimsetilmesi uğruna başvuru bir yoldur şiddet. Bir ihkak-ı hak bile değil, önce genel anlamda bütün insanlık için bir iyinin uydurulması ve uydurulan bu iyi uğruna insanlığın kahir çoğunluğuna reva görülen bir şiddet. Günün sonunda çok az bir kesimin dışında, geri kalanlara isabet eden bir huzursuzluk, istikrarsızlık. Bir çok insanın hayatını, huzurunu yok eden, büyük acılara yol açan bu durum sol ilahiyat içinde mutlu teleolojinin veya eskatolojinin kaçınılmaz bir uğrağıdır. Sovyetler Birliği, Kamboçya, Çin, Doğu Avrupa ve bütün sosyalist deneyimlerin insanlığa karşı suç mesabesindeki şiddete bağımlılığı kabul edelim ki sol içinde de şiddet dışı değişim arayışlarınınca eleştiri konusu olmuştur. Ancak Türkiye'de Güncel örnek olması açısından Komünist parti tarafından yönetilen bu eleştirinin yeterince yapılmış olduğunu söylemek zor. Aslında dünya solu giderek şiddet dışı arayışları, kendi teolojisi açısından

bütün zorluğuna rağmen, arttırırken, Türkiye’de solun hala yeterli ve yetkin bir şiddet eleştirisine girişmemiş olması ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Bazı radikal sol örgütlerin şiddete meyilli, hatta bağımlı halleri herhangi bir siyasal diyaloga çaresizce kapatırken, onları toplum için açıkça zararlı kılıyor. İşin kötü tarafı, şiddet eleştirisini bir dönem cesurca yapıp, şiddet dışı bir sol siyasallık iddiasında olanların bile bir çoğunun zamanla sol adına ortaya konulan şiddet yoluna ayarlımaları. Bu radikal örgütler silahlı mücadelede devam ettikçe, sol içinde bastırılmış olan şiddet duyguları tekrar canlanıyor. Son zamanlarda PKK terörünün şiddete karşı sol gruplar arasında bile bir tür meşruiyet kazanması, anlayışla karşılanması ve onun siyasal temsilinin üstlenilmesi kuşkusuz solun kendi evrimi açısından ciddi bir geriye dönüş olarak görülmelidir.

PKK’nin, Türkiye içinde veya Suriye’de yıllardır çeşitli etnik ve dinsel azınlıklara karşı sistematik şekilde sürdürdüğü şiddet on binlerce insanın ölmesine ya da yerlerinden edilmesine sebep olmuştur. Çözüm sürecinde kendisine tanınan silahları bırakma seçeneğini kendi silahlı mücadelesini daha da konsolide etmek için bir fırsat olarak değerlendirmesi, hemen akabinde kendi hedef kitlesinin bulunduğu şehirleri, sakinlerinin iradeleri hilafına bir hendek terörünün alanına dönüştürmesi sadece PKK’ya ve onun güvenilmezliğine mal edilecek bir konu değil. O terörle diğer sol grupların tam bu esnada sergiledikleri dayanışma derinlerde nasıl bir akrabalık bulunduğunu ortaya koyuyordu.

Aslında şiddetin sola meyli, bir bağımlılık ilişkisi gibi. Bütün felsefi içerimleriyle söz konusu tartışmalara konu olan şiddetin, hukuk kurucu, koruyucu, düzen sağlayıcı potansiyel varlığıyla olumlanan yanının ötesinde, tamamen insanlar üzerine zorla, en arkaik biçimde tahakküm kurmanın, boyun eğdirmenin veya yok etmenin aracı şiddet sol için bir araç bile değil, bir ideoloji. Marx’ın ideolojii veya dini kitleler için bir afyon gibi resmeden ifadesi solun şiddetle ilişkisi için bu anlamda ifade edilse yeridir: Şiddet Solun afyonudur.

Meşru güç kullanma hakkının devlet tekelinden alınıp “ezilenlerin” lehine kullanılabilecek bir pratiğe dönüşmesi siyasal şiddeti beslemektedir. Çünkü devrimci, ahlaki gereği “sömürü ve sömürü düzenine” karşı başkaldıran, yeri ve zamanı geldiğinde “sömürü düzenin destekçilerine” karşı şiddete başvurmaktan kaçınmayan kişidir. Bu noktada çeşitli şiddet türlerinden bahsedilebilir. Toplumsal ve siyasal sorunlar dolayısıyla bir araç olarak kullanılmaktan “çekinilmemesi” gereken şiddet, politiktir ve politik şiddet, sol hareket açısından meşru bir zeminde ele alınmaktadır. Sol düşünce

bağlamında politik şiddet içinde değerlendirilemeyecek olan şiddet ise bir çeşit terör faaliyetidir; böylece sol düşünce, meşru siyasal eylem ve terör arasında bir ayırım yapmaktadır. Bu görüşün tevile açık bir yönünün olması başlı başına bir sorun olabilmektedir. Hangi eylemin devrimci ahlakı kaynaklı bir şiddet ya da terör olduğu konusu kendi içinde öznellik barındırmaktadır. Şiddetin terör diye nitelenip nitelenmeyeceği bireyi kuşatan ideolojik bakış açısına göre farklılık göstermektedir. Her ne olursa olsun, başta kadın ve çocuklar olmak üzere ideolojik dahi olsa herhangi bir kavranın parçası olmayan insanların hayatlarını şiddet eylemleri dolayısıyla tehdit etmek ciddi bir etik bir sorundur

Sol hareket, şiddetin “burjuva tahakküm ve tekeline” dayalı olanına karşı her zaman mücadele halinde olup şiddeti ezilenlerin lehine sonuçlar doğuracak şekilde kullanılmasını meşrulaştırmaktadır. Fakat şiddetin araç olmaktan çıkıp amaç haline gelmesi halinde politik şiddeti aşmış bir durum söz konusudur. Bu noktada sol düşünce farklı perspektiflerden konuyu ele alıp şiddetin hangi boyutlarda uygulanıp uygulanamayacağı hususunda kendi içinde ayrışmaktadır. Bu ayrışmanın ana nedeni, devrimler yoluyla kurulan sosyalist devletlerin teoride düşünülenin aksine, pratikte farklı sorunları ve umutsuzlukları beraberinde getirmesidir. Gerçekleşen devrimlerin ortaya çıkardığı problemleri ve Marksist perspektif çerçevesinde devrimlerin gerçekleşmesini bekledikleri Sanayi toplumlarında “burjuva tahakkümünün” devam etmesinin nedenlerini açıklama adına Post-Marksist literatür oluşmuştur.

Türkiye’de sol örgütlerin söylemleri incelendiğinde şiddet pratiğine başvurma noktasında sol düşünceden beslendikleri görülmektedir. Bu örgütler insan kaynağı itibariyle etnik ve dinsel-mezhepsel bir toplumsal kesime dayanabildiği gibi yalnızca ideolojik saiklerle de insanları bir araya getirebilmektedir. Şiddeti yorumlama ve uygulama biçimlerindeki farklı yöntemler örgütün ismini ve etkinliğini değiştirse de genel olarak “burjuva tahakkümüne” karşı bir çeşit savaş pratiği içinde oldukları bilinmektedir. İntihar bombacıları gibi eylemleri neticesinde ölmesi muhakkak olduğu halde “terör” eylemini gerçekleştiren kişilerin yüksek düzeyde ideolojik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu tarz eylemler neticesinde ölen militanların örgüt içinde kahramanlaştırılması ve örnek gösterilmesi öleni olduğu kadar bizzat eylemin kendisini de bir olumlama faaliyetidir. Bu nedenle, bir araç olarak görülen şiddetin zaman zaman kutsandığı da karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak bakıldığından şiddet pratiği gelinen nokta itibariyle ciddi bir meseledir. Şiddet ve terör eylemleri ulusal bir sorun olduğu kadar uluslararası bir boyutu da içinde barındırmaktadır. Eylemlere finansman sağlanması adına suç kapsamına girebilecek çeşitli faaliyetler de örgütler ya da örgüte yakın kaynaklar tarafından gerçekleştirilmektedir. İdeolojik yakınlık nedeniyle de sol örgütlerin uluslararası bağlantıları ve dayanışmaları olduğu düşünülürse meselenin felsefi, ideolojik, psikolojik ve kriminal birçok boyutu olduğu anlaşılacaktır.

Dergimizin bu sayısında sol düşünce ve sol hareketin şiddeti felsefi olarak nasıl ele aldıklarından, şiddet pratiğine sıklıkla başvuran sol örgütlerin motivasyonuna kadar geniş çapta çalışmalar bulunmaktadır..

Gündeme dair yazıların ilkinde Yasin Aktay, “Şiddet Yönetimi, Etnik Milliyetçilik ve Kürt Sorunu” adlı değerlendirmesiyle çözüm sürecini akamete uğratan nedenleri irdelemektedir. PKK’nın çözüm sürecini nasıl sabote ettiği; meşru güç kullanma hakkını elinde tutan devletin şiddetin son bulması adına bu hakkını askıya almasına rağmen örgütün bunu bir fırsat bilip devletin zaafı olarak görmesinin sonuçlarını çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. PKK’nın kendi şiddetini bir ulusal kimlik kurmak için aracı olarak kutsaması ve bunun neticesinde ortaya çıkan ikna ediciliğin psiko-sosyal çözümlemesini yapan Aktay, aynı zamanda “Bir hak arama yöntemi olarak Şiddet (İlhak-ı Hak) tartışmasına dair de çerçeve kurucu değerlendirmede bulunuyor.

Diğer gündeme dair yazı Ertuğrul Başer’in “Şiddet Ülkesinden Çıkış” başlıklı çalışmasıdır. şiddeti farklı bir bağlamda ele alarak oluşturulması gereken “yurttaş siyasetini” anlatıp önerdiği yazısında Başer, “artık bize Şiddetten bir çıkış lazım” olduğu sonucuna varıyor. “Şiddetin dışında bir ülke lazım, bir daha oraya dönmeyecek, gözü arkada kalmayacak bir ülke lazım” diyor.

“Türk Solunun Ha(ya)leti” adlı araştırma makalesiyle bu sayının dosyasına katkıda bulunan Batman Üniversitesinden M. Veysel Karataş, yazısında Türk solunun kısa bir tarihiyle, beslendiği kaynakları ve eylem stratejilerine değiniyor. Aynı zamanda 2016 yılında PKK ile sol örgütler tarafından kurulan Halkların Birleşik Devrim Hareketi ittifakını analiz etmektedir. Karataş’ın yazısı HBDH’nin devrimci şiddet altında gerçekleştirdiği eylemleri, Türk solunun tarihsel süreci, kurucu metinleri, örgütlenme ve eylem pratiği ve ideolojik kökenleriyle ilişkisi çerçevesinde inceliyor.

Siirt Üniversitesinden Ata Demir’in “Jean-Luc Nancy Felsefesinde Özgürlük, Ontoloji ve Şiddet” isimli araştırma makalesi ontolojik hakikat anlayışının Antik Yunan’daki köklerine inerek şiddet kavramını farklı bir

boyutta değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Ontoloji, özgürlük ve şiddet kavramlarının tarihi arka planlarını irdelemekle meşhur ontoloji-özgürlük ilişkisi neticesinde ortaya çıkabilecek şiddeti incelemektedir. Felsefenin önemli ve tartışmalı konularından özgürlük, ontoloji ve şiddet kavramlarını çağdaş felsefenin önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Jean-Luc Nancy'nin perspektifiyle değerlendiriyor Demir. Yazısında, özgürlük, ontoloji ve şiddet kavramlarının düşünce tarihi içerisinde algılanışlarına kısaca değindikten sonra, özne-nesne, irade-zorunluluk, özgürlük-ontoloji ilişkisinden doğabilecek olası şiddetin etkilerini inceliyor.

Mehmet Birekul'un "Sol Müzik, Ritüel ve Estetize Edilen Şiddet Söylemi: Grup Yorum'un 'İlle Kavga' Albümü Üzerine Bir İnceleme" başlıklı çalışması Sol ve şiddet ilişkisinin müzik alanındaki izdüşümünü ele alan, müziğin bir ritüel gibi şiddeti kutsayan, güzelleştiren, şirin gösteren performansını ele alıyor. Müzik veya genel olarak sanatın politikaya araç edilmesinin en uç örneğini temsil eden müzik tam da dosyamızın başlığına uygun olarak sol için nasıl bir afyona dönüştüğünü de en iyi şekilde gösteriyor. Bu çalışmasında Birekul, Grup Yorum'un söz konusu albümündeki şiddet temalarını ayrıntılı olarak inceleyerek sayımıza katkı sunmuştur. Zaman zaman sanatın çağımızda sahip olduğu kendiliğinden meşruiyetin, hatta kutsallığın performans esnasında nasıl bir şiddet, öfke, kin ve düşmanlığa hizmet ettiği kolaylıkla görülebilir. Herbert Marcuse'nin politikanın estetize edilmesi ile estetiğin politize edilmesi arasındaki salınımı bu tema etrafında düşündüğümüzde hatırlasak yeridir.

Sayımızın bir diğer araştırma makalesinde Aydın Aktay, "Aydınlanmacı Öfkeden Solcu Şiddete: Türk Solunun Şiddete Meylinin İdeolojik ve Psikolojik Kökenleri" başlığı altında Dünyada genel olarak solun şiddetle ilişkisinin güçlü teorik ve ideolojik kökenlerine inmeyi deniyor. Halkın kategorik cehalete karşı kendini sürekli üstün, aydınlanmış gören bir Aydınlanmacı yaklaşımla malul solün bu öfkeden yola çıkarak halkı tedip etme hakkı iddiasıyla temellenen bir şiddet sorunu. Aydın'a göre, Türkiye'nin kendi iç toplumsal gerilimlerinin sol teorik-epistemolojik kavgalarına eklenme şekli ortaya çok daha vulgar bir jakobenist-elitist kültür çıkarmıştır. Aydınlanmış kibir olarak ortaya çıkan hiç dinmeyen bir memnuniyetsizlik ve kinizm ile devam eden bir öfke hali çözümlenmek için sosyolojik analizler kadar psikolojik analizler de gerektiriyor. Aydın Aktay, yazısında solun zindanı haline gelmiş bazı sorunlardan psikolojik okumaya bir yol deniyor.

Özel dosyanın araştırma makaleleri bölümünün son yazısı Fatih Sevgili'nin "Türkiye'de Sol ve Şiddet: Devrimci Sol ve PKK Örneği" başlığını taşıyor. Çalışmasında Sevgili, devrimciliğin şiddet ile olan yakın ilişkisini PKK

örneği üzerinden ortaya koymaya çalışıyor. Yazar aynı zamanda sıkça referans verilen bazı kavramların sol literatürde nasıl ele alındığını açıklamaktadır. Sevgili, PKK ve lideri Öcalan'ın binlerce infazın ve terör eyleminin sorumlusu olmasına rağmen hala birçokları tarafından "kahraman" ve "özgürlük savaşçıları" olarak düşünülmesini sorun olarak görüyor. Bu çalışmasında Sevgili, sol hareketin kendi içinde çelişkilerine değinip şiddetle ilişkilerini ele almaktadır.

Söyleşi bölümümüzün ilkinde AYTEKİN YILMAZ ile "Son Diktatör" ve "Yoldaşını Öldürmek" isimli kitapları etrafında yapılmış bir söyleşi yer almaktadır. PKK davasından 9,5 yıl hapis yatmış olan Yazar söyleşide, PKK'nın şiddet dolu sicilinde çok göz ardı edilen bir şiddet türünü ortaya koyuyor. Özellikle örgüt içi infazlar yüzünden devletle çatışmada ölenlerden neredeyse daha fazla örgüt mensubunun maruz kaldığı infazlar, işkenceler, hapisane içinde hapisane ve tecrit pratikleri PKK'nın şiddet konusunda diğer sol örgütlere de fark atan yanını oluşturuyor. PKK içindeki bu infazların ve işkencenin "insanlık onuru işkenceyi yenecek" sloganlarıyla kurulmuş bir hınç dünyasındaki karşılığını kendi hapisane ve örgüt deneyimiyle birincil şahitlik örneğiyle ortaya koyan Yılmaz, kendi hayat hikayesinde örgüte yakınlaşmasının kendi iç dünyasındaki sebepleriyle aynı zamanda örgütün insan kaynağına nasıl ulaştığını ayrıntılı bir şekilde anlatıyor. Hapishane anıları dahil olmak üzere örgütten kopuş sürecinden de bahseden Yılmaz, örgütün ve devrimcilerin şiddete yaklaşımını çarpıcı bir şekilde anlatmıştır.

Bu sayının diğer bir söyleşisinde YASİN AKTAY, *İslam ve Solun Soykütüğü* başlıklı kitabı üzerinden Türk siyasal hayatının temel tartışma alanlarına işaret ediyor. Marksist gelenekten Hristiyanlığa, İslamcılıktan sol siyasetin ayrışan yönlerine kadar geniş çerçevede bir değerlendirme bu söyleşi içerisinden yer almaktadır. Kitabında dünya tarihinde Hegel'in siyasal anlayışıyla işaret edilmiş olan sol-sağ çatışmasının zannedildiği kadar eski olmadığını, yeni ortaya çıktığını, dünyanın bugün bile asıl belirleyici çatışmasının Hz. İbrahim'in iki oğlu İsmail ve İshak arasında hatta her ikisinin anneleri arasında başlamış olan bir husumetle başlayıp günümüzde Yahudilik, Hristiyanlık ve İslamiyet olarak devam etmiş bir ayrışma ve çatışma olduğunu iddia ediyor. Bu mülakat da kitabı okumayı kolaylaştırmak üzere güzel bir tanıştırmatakim yazısı. Aslında dünya tarihini asıl belirleyici antagonizmaya bu şekilde işaret eden Aktay, kitabının misyonunu "solu İslam'a davet etmek" olarak koyuyor ortaya. Bu söyleşinin sonuna Aktay'ın, *İslam ve Solun Soykütüğü* başlıklı kitabının sonuç kısmını, söyleşinin bir devamı olarak ve bu sayının bütünlüğüne bir katkı olsun diye koymayı uygun gördük. Buna izin verdiği için sayın Aktay'a teşekkür ediyoruz.

Kitap değerlendirmesi bölümünde Abdussamed Özbek, Aytekin Yılmaz'ın *Yoldaşını Öldürmek* kitabını sayımızda incelemektedir. Bu kitapta yazar, örgüt içindeki gözlemlerinden ve hapisane yıllarında yaşadıklarından bahsetmektedir. Bedir Sala, Koreli düşünür Byung Chul Han'ın *Topology of Violence* (Şiddetin Topolojisi) başlıklı eserini tahlil etmiştir. Bu inceleme kapsamında Han'ın şiddet sorunsalına yaklaşımındaki farklı perspektifler ele alınmıştır. Umutcan Tarcan da, Slavoj Zizek'in *Şiddet* başlıklı adlı eserini incelemiştir. Tarcan, bu eser bağlamında Zizek'in Post-Marksist psikanalitik kuramını açıklarken şiddet sorunsalı bağlamında tarihi olayların da bırakmış olduğu toplumsal ve siyasal yıkımlar karşısında Marksist düşünürler arasında ortaya çıkan yol ayrımlarından bahsetmektedir.

Önümüzdeki sayıda Toplumsal Cinsiyet konusunu, sonraki sayıda ise onuncu yılını idrak edeceğimiz Arap Devrimleri veya Arap Baharında son durumları ele alacağımız dosya konularıyla buluşmak üzere iyi okumalar diliyoruz.

Tezkire

İÇİNDEKİLER

Gündem

Yasin Aktay

Şiddet Yönetimi, Etnik Milliyetçilik ve Kürt Sorunu.....15

Ertuğrul Başer

Şiddet Ülkesinden Çıkış.....27

Şiddet Solun Afyonu

M. Veysel Karataş

Türk Solunun Son Ha(ya)leti.....43

Ata Demir

Jean-Luc Nancy Felsefesinde Özgürlük, Ontoloji ve Şiddet.....67

Mehmet Birekul

Müzik, Ritüel ve Estetize Edilen Şiddet:
Grup Yorum'un "İlle Kavga" Albümü Özelinde Bir İnceleme91

Aydın Aktay

Aydınlanmacı Öfkeden Solcu Şiddete
Türk Solunun Şiddete Meylinin İdeolojik ve Psikolojik Kökenleri109

Fatih Sevgili

Türkiye’de Sol ve Şiddet: Devrimci Sol ve PKK Örneği.....125

Yasin Aktay

Bir Hak Arama Yöntemi Olarak Şiddet (İhkak-ı Hak)137

Söyleşi

Aytekin Yılmaz ile Söyleşen Bekir Cantemir ve Erdal Kurgan

Yaşam İçin “Devrimci Şiddet” ve Solun Che Guevara Büyüsü145

Yasin Aktay ile söyleşen Beyza Güdücü

Solu İslam’a Davet Eden Kitap: *İslam ve Solun Soykütüğü* Kitabı Üzerine169

Kitap İnceleme

Abdussamed Özbek

Yoldaşımı Öldürmek - Aytekin Yılmaz185

Umutcan Tarcan

Şiddet - Slavoj Zizek191

Bedir Sala

Topology of Violence - Byung Chul Han197